

Συντονιστική Επιτροπή ΣΔΑΜ

Προοίμιο

Η απεξάρτηση του ενεργειακού μίγματος της χώρας από τον λιγνίτη, είναι μια εμβληματική μεταρρύθμιση που ευθυγραμμίζει τη χώρα με τα αναπτυξιακά και περιβαλλοντικά πρότυπα της Ε.Ε.

Η οικονομικά και κοινωνικά δίκαιη μετάβαση των επηρεαζόμενων -λόγω έντονης εξάρτησης από τον λιγνίτη- περιοχών, προϋποθέτει την αναδιάρθρωση του παραγωγικού τους προτύπου και την δημιουργία νέων αξιών σε διαφορετικούς κλάδους και τομείς. Πρόκειται για μια σύνθετη σειρά ενεργειών που πρέπει να προγραμματίζονται και να εκτελούνται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, υπό το πρίσμα και τις κατευθύνσεις ενός στρατηγικού σχεδίου που θα ενεργοποιεί κάθε μέσο που μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της δίκαιης μετάβασης.

Υπό το πρίσμα αυτό, με [Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου](#) ορίστηκε το περιεχόμενο¹ ενός σχεδίου υπό την ονομασία «Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, ΣΔΑΜ» καθώς και οι αρμόδιες Επιτροπές (όργανα διακυβέρνησης) στις οποίες ανατέθηκε η εξειδίκευση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την κατάρτιση και την εφαρμογή του (Κυβερνητική, Συντονιστική). Σημειώνεται ότι πλην της ανωτέρω Πράξης, το ΣΔΑΜ δεν προβλέπεται από άλλον νομοθετικό κανόνα εθνικού ή ευρωπαϊκού δικαίου.

Το ΣΔΑΜ διακρίνεται σε δυο σκέλη: στο εθνικό και στο συγχρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε.. Για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος, μόλις επετεύχθη πολιτική συμφωνία στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. αναφορικά με όρους και τις προϋποθέσεις που θα ισχύσουν κατά τη νέα περίοδο 2021-2027 ιδίως ως προς την λειτουργία του νέου Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, όπως η κατάρτιση Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης για κάθε εξαρτημένη από τον άνθρακα περιοχή.

Τα Σχέδια αυτά, θα εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφόσον περιγράφουν επαρκώς την δέσμευση κάθε κράτους-μέλους ως προς τη διαδικασία μετάβασης σύμφωνα με το οικείο «Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα», προσδιορίζουν επακριβώς τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις και, τέλος, παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης στις περιοχές μετάβασης. Η έγκριση των Εδαφικών Σχεδίων θα επιτρέψει την στήριξη επενδύσεων στα οικεία εδάφη και από τους τρεις πυλώνες του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης: το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το Ειδικό Καθεστώς στο πλαίσιο του InvestEU και τη Δανειακή Διευκόλυνση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Δεδομένου ότι κύρια πηγή χρηματοδότησης του ΣΔΑΜ είναι ο Μηχανισμός Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, το ΕΣΠΑ 2021-2027 και το νέο Ταμείο Ανάκαμψης, το Σχέδιο θα επικαιροποιείται τακτικά από την Συντονιστική Επιτροπή, ακολουθώντας την πρόοδο σχεδιασμού του ΕΣΠΑ και του νέου διακριτού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 στο οποίο πρόκειται να ενσωματωθούν τρία Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης: δυο για τις λιγνιτικές περιοχές της χώρας (Κοζάνη-Φλώρινα και Μεγαλόπολη) καθώς και ένα για τα Νησιά του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και την Κρήτη.

1. Συντονιστική Επιτροπή

Η Συντονιστική Επιτροπή ΣΔΑΜ ανέλαβε επίσημα τα καθήκοντά της στις 17.03.2020, όταν ορίστηκε ο Πρόεδρος και Συντονιστής του Σχεδίου, και αμέσως ενεργοποίησε τις απαραίτητες ενέργειες και διαδικασίες για την κατάρτιση και την υλοποίηση του ΣΔΑΜ, προωθώντας ταυτόχρονα σχεδιασμούς και λύσεις στα ακόλουθα -επείγοντα και κρίσιμα για την εφαρμογή του Σχεδίου- οριζόντια θέματα.

1. Οριζόντια θέματα

2.1. Αντιμετώπιση των αναγκών θέρμανσης στις λιγνιτικές περιοχές

Το πρόβλημα έλλειψης επάρκειας θερμικού φορτίου για την απρόσκοπτη λειτουργία των Τηλεθερμάνσεων (Τ/Θ), αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως ένα από τα κυριότερα θέματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν για την διασφάλιση της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, με την οργανωμένη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, σχεδιάστηκαν, ενεργοποιήθηκαν και ήδη υλοποιούνται βιώσιμες λύσεις για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης των κατοίκων των πόλεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου, Φλώρινας και Μεγαλόπολης.

2.1.1. Τηλεθέρμανση Κοζάνης, Πτολεμαΐδας και Αμυνταίου – Νέες επενδύσεις 170 εκατ. ευρώ

Για την απρόσκοπτη παροχή Τ/Θ στις πόλεις της Κοζάνης, της Πτολεμαΐδας και του Αμυνταίου, καταρτίστηκε ένα βιώσιμο και άμεσα υλοποιήσιμο σχέδιο για την δια-σύνδεση όλων των σημείων κατανάλωσης με όλα τα σημεία παραγωγής στη βάση των παρακάτω συγκεκριμένων αρχών: αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών στο μέγιστο δυνατό βαθμό, συμβατότητα του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης με το σχεδιασμό απόσυρσης των υφιστάμενων λιγνιτικών μονάδων, βελτιστοποίηση του μίγματος καυσίμων και των μέσων παραγωγής για την παραγωγή θερμικής ενέργειας με στόχο τη διατήρηση των τιμολογίων σε χαμηλά επίπεδα, ανάπτυξη και αξιοποίηση συνεργιών μεταξύ των φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή στο αντικείμενο της Τ/Θ, διαμόρφωση επιχειρηματικών σχημάτων με αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων και στήριξη της προοπτικής ανάπτυξης της περιοχής με την ένταξη και των υποδομών φυσικού αερίου στο σχεδιασμό.

Το σχέδιο αυτό αποτυπώθηκε σε ένα Μνημόνιο Κατανόησης και Στρατηγικής Συνεργασίας που υπέγραψαν, στις 17.09.2020, ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας, οι Δήμαρχοι Κοζάνης, Εορδαίας, Αμυνταίου, ανώτατα στελέχη της ΔΕΗ Α.Ε. και του ΔΕΣΦΑ Α.Ε. και ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής.

Σε εφαρμογή του ανωτέρω Μνημονίου, συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας για τη διαμόρφωση των βέλτιστων επιλογών από εκπροσώπους των Δημοτικών Επιχειρήσεων Τ/Θ, της Περιφέρειας και της ΔΕΗ Α.Ε., ενώ αναμένεται η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης καθώς και η ίδρυση της νέας Διαδημοτικής Επιχείρησης Τ/Θ Δυτικής Μακεδονίας.

Το σχέδιο προβλέπει² την ένταξη υφιστάμενων δικτύων και εγκαταστάσεων υπό τη Διαδημοτική Επιχείρηση Τ/Θ Δυτικής Μακεδονίας, την ανάπτυξη δικτύου διασυνδέσεων των τριών πόλεων και τη διαμόρφωση ενός θερμικού κόμβου ο οποίος θα απαρτίζεται από την μονάδα Πτολεμαΐδα Ν³, μια νέα μονάδα Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης⁴, ηλεκτρικούς λέβητες⁵, καθώς και λέβητα φυσικού αερίου⁶.

Οι συνολικές επενδύσεις που θα υλοποιηθούν υπερβαίνουν τα 170 εκατ. ευρώ και αφορούν, κυρίως, στα έργα διασύνδεσης της Τ/Θ Αμυνταίου με την Τ/Θ Πτολεμαΐδας (Δ.Ε.Τ.Ε.Π.Α.), διασύνδεσης της Τ/Θ Πτολεμαΐδας με τη νέα μονάδα Πτολεμαΐδα 5 (Δ.Ε.Τ.Η.Π.), διασύνδεσης της Τ/Θ Κοζάνης με τον ΑΗΣ Καρδιάς (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.), προμήθεια και εγκατάσταση μονάδας ΣΗΘΥΑ (ΔΕΗ), προμήθεια και εγκατάσταση μονάδας λεβήτων και φυσικού αερίου εντός ΑΗΣ Καρδιάς (Διαδημοτική Επιχείρηση Τ/Θ Δυτικής Μακεδονίας), προμήθεια και εγκατάσταση μονάδας ηλεκτρικών λεβήτων εντός ΑΗΣ Καρδιάς (Δ.Ε.Τ.Η.Π.).

2.1.2. Φλώρινα

Για την πόλη της Φλώρινας, η οποία δεν διαθέτει σε λειτουργία πλήρες ή μερικό δίκτυο Τ/Θ, οι θερμικές ανάγκες θα καλυφθούν με την ανάπτυξη δικτύου διανομής φυσικού αερίου, με χρονοδιάγραμμα κατασκευής μέχρι το τέλος του 2023. Μετά από την αντιμετώπιση πολλών τεχνικών και διαχειριστικών εκκρεμοτήτων αναφορικά με τα υφιστάμενα ημιτελή δίκτυα, εκδόθηκε [πρόσκληση](#) προς τη Δημόσια Επιχείρηση Δικτύων Διανομής Αερίου Α.Ε. για την υποβολή πρότασης ένταξης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» του έργου ανάπτυξης δικτύου φυσικού αερίου με χρονοδιάγραμμα κατασκευής μέχρι το τέλος του 2023, ενώ παράλληλα θα υλοποιούνται και οι συνδέσεις των καταναλωτών.

Σημειώνεται ότι το έργο Τ/Θ Φλώρινας είχε ενταχθεί αρχικά στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» του ΕΣΠΑ 2007-2013, και, στη συνέχεια, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» του ΕΣΠΑ 2014-2020, ως έργο Phasing.

2.1.3. Μεγαλόπολη

Για την Μεγαλόπολη, καταρτίστηκε και υπογράφηκε Μνημόνιο Κατανόησης και Στρατηγικής Συνεργασίας με σκοπό την ανάπτυξη δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης σε όλη την πόλη έως τις 30.09.2022, τόσο για την κάλυψη των αναγκών των κτιρίων που συνδέονται με το υφιστάμενο δίκτυο Τ/Θ, όσο και των κτιρίων των νέων καταναλωτών που θα αιτηθούν να συνδεθούν στο δίκτυο του φυσικού αερίου.

Μετά την πρόσφατη Απόφαση της ΡΑΕ (1478/2020, 29.10.2020), με την οποία χορηγήθηκε σε ιδιωτική εταιρεία άδεια διανομής φυσικού αερίου και δικαίωμα κατασκευής δικτύου διανομής για περίοδο είκοσι πέντε ετών, το έργο αναμένεται να ενταχθεί σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020. Για τη μεταβατική περίοδο και με πρωτοβουλία της ΔΕΗ βρίσκεται σε εξέλιξη η εγκατάσταση λέβητα με καύσιμο LPG

2.1.4. Επιλεξιμότητα έργων φυσικού αερίου στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027

Οι υποδομές φυσικού αερίου (Φ/Α) δεν θα είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης 2021-2027, είναι όμως επιλέξιμες, όπως και τα έργα Τ/Θ, από τον 2^ο πυλώνα του Μηχανισμού Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (InvestEU).

Περαιτέρω, οι υποδομές αυτές είναι επιλέξιμες από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την περίοδο 2021-2027, εφόσον πληρείται κάποια από τις παρακάτω δυο προϋποθέσεις:

- (1) το Φ/Α θα υποκαθιστά στερεά ορυκτά καύσιμα στις εξής περιπτώσεις: (α) αναβάθμιση συστημάτων Τ/Θ και τηλεψύξης σε «αποδοτική» Τ/Θ και τηλεψύξη κατά την έννοια του άρθρου 2(41) της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ, (β) αναβάθμιση εγκαταστάσεων ΣΗΘΥΑ σε «υψηλής απόδοσης» συμπαραγωγή κατά την έννοια του άρθρου 2(34) της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ και (γ) αντικατάσταση λεβήτων και συστημάτων θέρμανσης σε οικιακό και γενικότερα κτιριακό τομέα, όταν το αέριο συνδυάζεται με ΑΠΕ. Σε αυτές τις περιπτώσεις η χρηματοδότηση αφορά μόνο στο μερίδιο των ΑΠΕ.
- (2) το υφιστάμενο δίκτυο μεταφοράς ή διανομής φυσικού αερίου επεκτείνεται ή απλώς υφίσταται τις απαραίτητες μετατροπές ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διακίνηση ανανεώσιμου αερίου και μόνο στην περίπτωση που το αέριο θα υποκαθιστά στερεά ορυκτά καύσιμα.

Το μέγιστο ποσό για έργα που πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις ανέρχεται για την Ελλάδα, στο 1,55% των συνολικών πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής που πρόκειται να διατεθούν στη χώρα για την περίοδο 2021-2027.

Τέλος, σημειώνεται ότι εκτός από τα έργα Φ/Α στην Φλώρινα, την Κοζάνη και τη Μεγαλόπολη, κατά την τρέχουσα περίοδο 2014-2020, υλοποιείται με χρηματοδότηση από Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, πλήθος έργων δικτύου διανομής και σε άλλες περιοχές της χώρας, συγκεκριμένα: στη Δυτική Μακεδονία (Π.Ε. Καστοριάς και Π.Ε. Γρεβενών) καθώς και στις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας.

2.2. Χωρικός σχεδιασμός

Η ένταξη της διάστασης του «χώρου» αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την υλοποίηση του ΣΔΑΜ. Στο πλαίσιο αυτό:

- Αναλύθηκε πληθώρα στοιχείων που σχετίζονται με τις υφιστάμενες και θεσμοθετημένες χρήσεις γης, με γεωλογικά, υδρολογικά, εδαφολογικά στοιχεία, με τη συγκέντρωση εγκαταστάσεων και υποδομών κ.λπ. καθώς και με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και τις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης, αλλά και με τις δυνατότητες ενεργοποίησης χωρικών μηχανισμών και εργαλείων.
- Ακολούθως, με την παρ. 1 του άρθρ. 155 του ν. 4759/2020 (ΦΕΚ Α' 245/09.12.2020) θεσμοθετήθηκαν ως Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) οι Χωρικές Ενότητες που προσδιορίζονται κατά μήκος και εκατέρωθεν του άξονα Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Αμυνταίου - Φλώρινας και στην περιοχή της Μεγαλόπολης, οι οποίες περιλαμβάνουν τα εδάφη των ευρέων ζωνών εξόρυξης λιγνίτη και λειτουργίας των ΑΗΣ της ΔΕΗ Α.Ε.

Συγκεκριμένα: «1. Χαρακτηρίζονται ως «Ζ.ΑΠ.: α. Οι Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με την ονομασία «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης» (Ζ.ΑΠ. Κοζάνης) και «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Φλώρινας» (Ζ.ΑΠ. Φλώρινας), αντίστοιχα. β. Ο Δήμος Μεγαλόπολης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με την ονομασία «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης» (Ζ.ΑΠ. Μεγαλόπολης). Χαρακτηρίζονται ως «Πυρήνες» των ως άνω Ζωνών Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης οι αντίστοιχες περιοχές των λιγνιτικών πεδίων και μονάδων παραγωγής ενέργειας της Δ.Ε.Η. Α.Ε., που βρίσκονται εντός των ορίων των Ζ.ΑΠ. Εντός των Ζ.ΑΠ. καταστρώνονται και εκτελούνται δράσεις και προγράμματα, υλοποιούνται παρεμβάσεις και λαμβάνονται μέτρα για την εξυπηρέτηση των σκοπών της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών.»

Στις Ζ.ΑΠ. θα δημιουργηθεί ένα χωρικό και κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο Δίκαιης Μετάβασης με βασικούς στόχους την αναδιάρθρωση της παραγωγικής ενεργειακής δραστηριότητας, τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών προοπτικών ανάπτυξης των τριών τομέων παραγωγής, την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης τόσο στα φυσικά και ανθρωπογενή συστήματα όσο και στο τοπίο, την εναρμόνιση με τη γενικότερη ενεργειακή και κλιματική πολιτική της Ε.Ε. και της χώρας⁷, και, τέλος, την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων στις επηρεαζόμενες περιοχές. Στη συνέχεια, με γνώμονα την επίτευξη περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής ισορροπίας στις περιοχές μετάβασης, σε αρμονία με τους άξονες προτεραιότητας του ΣΔΑΜ (πυλώνες ανάπτυξης).

- Ακολούθως, καθορίστηκαν οι ακόλουθες στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης νέων γενικών χρήσεων γης: καθαρές μορφές ενέργειας και ενεργειακά δίκτυα, άλλες παραγωγικές χρήσεις κατάλληλες στα υπάρχοντα εδάφη, επαναχρησιμοποίηση κτιρίων και μη σκαμμένων οικοπέδων προς εγκατάσταση παραγωγικών δραστηριοτήτων, δίκτυα τεχνικών υποδομών (μεταφορικά και αστικών υποδομών), περιβαλλοντική / τοπιολογική αποκατάσταση των εδαφών των ορυχείων για την «αναγέννηση» του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου κ.λπ.
- Αποφασίστηκε και προωθείται η χρήση του θεσμικού εργαλείου των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Π.Σ.) τα οποία και θεμελιώνουν τον σχεδιασμό της δίκαιης μετάβασης, καθώς μέσω του καθορισμού χρήσεων γης και των γεωμορφολογικών και γεωλογικών στοιχείων θα αποσαφηνισθεί ποιες δραστηριότητες μπορούν να αναπτυχθούν, σε ποια εδάφη και με ποιους όρους δόμησης.

Ειδικότερα, με τα Ε.Π.Σ. θα καθοριστούν σε ένα σύνολο κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων: οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την υλοποίηση του ΣΔΑΜ. Με αυτόν τον τρόπο οι περιοχές μετάβασης θα καταστούν κατάλληλες, είτε για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων και την εγκατάσταση επιχειρήσεων, είτε για την πραγματοποίηση άλλων προγραμμάτων εξυγίανσης, ανάπλασης καθώς και για την υλοποίηση παρεμβάσεων αποκατάστασης του τοπίου και του περιβάλλοντος. Για την περαιτέρω προώθηση και την επιτάχυνση των διαδικασιών που απαιτούνται για την προκήρυξη, την εκπόνηση και την έγκριση των ΕΠΣ, συγκροτήθηκε εξειδικευμένη ΟΔΕ (βλ. σημείο 3.2).

- Ολοκληρώθηκε ψηφιακός χάρτης των Ζ.ΑΠ. επί του οποίου αποτυπώθηκε αναλυτικά η πρώτη ενδεικτική και ρεαλιστική χωροθέτηση χρήσεων ύστερα από καταγραφή, μελέτη και ανάλυση των υφιστάμενων χρήσεων γης, των δεσμευμένων περιοχών (π.χ. εγκεκριμένοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί), του συγκοινωνιακού δικτύου, των δικτύων μεταφοράς ενέργειας, των ψηφιακών μοντέλων εδάφους, των θεσμοθετημένων χρήσεων γης, των κατευθύνσεων χωρικών κανόνων κ.λπ. Η πλήρης και σωστή αποτύπωση των χρήσεων γης θα γίνει με την εκπόνηση των βασικών μελετών των Ε.Π.Σ.

Επισημαίνεται τέλος, ότι βάσει του άρθρου 156 του ν. 4759 (ΦΕΚ Α' 245/09.12.2020) προωθείται «κατ' απόλυτη προτεραιότητα» η υλοποίηση έργων Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. σε Ζ.ΑΠ.».

Οι χωρικές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις και τα οικονομικά, διαχειριστικά ή άλλα μέσα, μέτρα και προγράμματα δράσης, κατά φάσεις και φορείς χρηματοδότησης, τα οποία κρίθηκαν απαραίτητα για την ανάπτυξη, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση των Ζ.ΑΠ., καθορίστηκαν σε πρώτη φάση στο ΣΔΑΜ, ενώ θα προσδιοριστούν περαιτέρω στο στάδιο της ανάπτυξης των Ε.Π.Σ. σε κάθε Δημοτική Ενότητα των Δήμων που διοικητικά εμπλέκονται ή σε ευρύτερες περιοχές, οι οποίες επηρεάζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα από την διαδικασία απολιγνιτοποίησης.

Ο ανωτέρω σχεδιασμός υιοθετήθηκε ομόφωνα από την 4^η Κυβερνητική Επιτροπή, στις 11.08.2020, μετά από σχετική εισήγηση⁸ του Προέδρου και, ακολούθως, θεσπίστηκε με τον ν. 4759/2020 (βλ. ανωτέρω καθώς και σημείο 5).

2.3. Αποκαταστάσεις εδαφών

Η αποκατάσταση και η αναπροσαρμογή της χρήσης των εδαφών συνιστούν την επιτομή της διαδικασίας απολιγνιτοποίησης και αποτελούν κυρίαρχες προκλήσεις της δίκαιης μετάβασης, τόσο στην περιβαλλοντική όσο και στην αναπτυξιακή τους διάσταση. Η χρηματοδότηση των αναγκών για τον σκοπό αυτό εργασιών, εμπίπτει στις επιλεξιμότητες του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) – Ταμείο Ανάκαμψης καθώς και του REACT-EU, βασικός αναπτυξιακός πυλώνας των οποίων είναι η πράσινη μετάβαση και η προώθηση επενδύσεων με σκοπό την ανάκαμψη της οικονομίας.

Σημειώνεται ότι τα συγκεκριμένα έργα δεν απαιτούν ιδιαίτερη μελετητική ωρίμανση ή αυξημένες δεξιότητες, και για τον λόγο αυτόν οδηγούν σε ταχεία ανάληψη νομικών δεσμεύσεων, δεδομένου ότι ο μηχανισμός υλοποίησης είναι ήδη εγκατεστημένος.

Στο πλαίσιο αυτό, εκπονήθηκε σχεδιασμός ενός προγράμματος πρόδρομων εργασιών αποκατάστασης των εδαφών που δεν θα χρησιμοποιήσει η ΔΕΗ για τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες με χρηματοδότηση από το νέο Ταμείο Ανάκαμψης.

Αναφορικά με τη δημιουργία Οχήματος Ειδικού Σκοπού για τα εδάφη αυτά, η διαμόρφωση του βέλτιστου σχήματος βρίσκεται υπό διαδικασία νομικής και οικονομικοτεχνικής διερεύνησης. Για το θέμα αυτό στις 23.11.2020 έλαβε χώρα ενημέρωση των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής (10^η συνεδρίαση).

Σύμφωνα πλέον, με την παρ. 4 του άρθρου 155 του ν. 4759 (ΦΕΚ Α' 245/09.12.2020): «Με προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της Δ.Ε.Η. Α.Ε., η οποία κυρώνεται από τη Βουλή, δύναται να ανατίθεται στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. η υλοποίηση των νέων χρήσεων γης και η αναβάθμιση εκτάσεων, που είχαν περιέλθει στην κυριότητα ή τη χρήση της Δ.Ε.Η. Α.Ε. για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη και περιλαμβάνονται στις Ζ.ΑΠ. του παρόντος. Με την προγραμματική σύμβαση προβλέπονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αναβάθμιση των εκτάσεων από τη Δ.Ε.Η. Α.Ε. κατά τα ανωτέρω, οι υποχρεώσεις, η παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης, ο τρόπος κάλυψης των δαπανών των δράσεων και τα σχετικά χρηματοδοτικά εργαλεία, ο τρόπος υπολογισμού των διαχειριστικών δαπανών της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και κάλυψής τους, καθώς και ο τρόπος μεταβίβασης στο Δημόσιο της κυριότητας των υποκείμενων εκτάσεων που είναι στην κυριότητα της Δ.Ε.Η. Α.Ε., όπως και κάθε άλλου δικαιώματος ή υποχρέωσης που τις αφορά και ο τρόπος παραχώρησης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. των εκτάσεων, των οποίων η αναγκαστική απαλλοτρίωση κηρύχθηκε και συντελέστηκε βάσει του άρθρου 15 του ν. 4273/2014 (Α' 146) με δαπάνες της Δ.Ε.Η. Α.Ε. για την εξόρυξη λιγνίτη και

οι οποίες θα διατεθούν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και κάθε άλλο ζήτημα για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.»

Επίσης, κατά την παρ. 3 του άρθρου 156 του ως άνω νόμου: «3. Με προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η. Α.Ε.), δύναται να ανατίθεται στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. η διενέργεια διαγωνισμών για την εκπόνηση των μελετών των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Π.Σ.) εντός των ανωτέρω Ζ.ΑΠ. με δαπάνες της εταιρείας και να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι της συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδιοτήτων των Ειδικών Γνωμοδοτικών Επιτροπών του επόμενου εδαφίου κατά την προετοιμασία, ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων μελετών. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας συγκροτούνται Ειδικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές από στελέχη του Υπουργείου για να υποστηρίζουν τα αρμόδια όργανα της Δ.Ε.Η. Α.Ε. ως αναθέτουσας αρχής κατά την προετοιμασία και υλοποίηση των διαγωνιστικών διαδικασιών και την εκτέλεση των συμβάσεων μελετών. Η παραλαβή των μελετών για τα Ε.Π.Σ. των Ζ.ΑΠ. διενεργείται μετά τη σύμφωνη γνώμη των ως άνω Ειδικών Γνωμοδοτικών Επιτροπών.»

Σχετικά με τις χρηματοδοτήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης, η Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ επεξεργάστηκε και υπέβαλε προς αξιολόγηση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, δυο προτάσεις συνολικού προϋπολογισμού 370 εκατ. ευρώ, ως εξής: α) 300 εκατ. ευρώ για έργα αποκαταστάσεων εδαφών με αλλαγή χρήσεων γης και β) 70 εκατ. ευρώ για έργα αναβάθμισης και ανάπτυξης συστημάτων τηλεθέρμανσης. Σχετική εισήγηση είχε καταθέσει ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής στις 21.10.2020 (9^η συνεδρίαση).

Οι ανωτέρω προτάσεις προκρίθηκαν με βάση το βαθμό κρισιμότητας που τις διακρίνει ως προς την επίτευξη των στόχων του ΣΔΑΜ, αλλά και σε σχέση με την δυνατότητα υλοποίησης στο πλαίσιο των χρονικών περιορισμών του Ταμείου Ανάκαμψης (ανάληψη νομικών δεσμεύσεων για το 70% των πόρων έως 31.12.2022 και του υπολοίπου 30% έως 31.12.2023 και επιλέξιμη περίοδος για πληρωμές μεταξύ 1.2. 2020 και 31.12. 2026).

Η υλοποίηση των παρεμβάσεων αυτών σε συνδυασμό με τα έργα Τ/Θ Πτολεμαΐδας, Κοζάνης και Αμυνταίου (βλ. σημείο 2.1.1) τα οποία θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 καθώς και από ιδιωτικούς πόρους (επενδύσεις ΔΕΗ) προϋπολογισμού άνω των 170 εκατ. ευρώ, θα συμβάλλουν στη βραχυχρόνια διατήρηση θέσεων εργασίας, με διαφορετικό αναπτυξιακό πρόσημο για τις περιοχές μετάβασης.

2.4. Επενδυτικά και Αναπτυξιακά Κίνητρα

- Ολοκληρώθηκε χαρτογράφηση των υφιστάμενων πολιτικών, των κινήτρων και των πηγών χρηματοδότησης και αναλύθηκαν οι δυνατότητες αναμόρφωσης των εντάσεων ενίσχυσης καθώς και των προϋποθέσεων εφαρμογής τους.
- Προσδιορίστηκε συγκεκριμένη δέσμη κινήτρων προσέλκυσης νέων επενδύσεων υψηλής έντασης εργασίας και προστιθέμενης αξίας, ταξινομημένων σε ομάδες, η οποία θα συναρθρώνεται με κίνητρα που ήδη προβλέπονται στην κείμενη ελληνική νομοθεσία (π.χ. ν. για την ηλεκτροκίνηση). Στην εν λόγω δέσμη κινήτρων λαμβάνεται ειδική μέριμνα για την υποστήριξη των επηρεαζόμενων, ήδη εγκατεστημένων στις περιοχές μετάβασης, επιχειρήσεων, καθώς και των επηρεαζόμενων φυσικών προσώπων. Η δέσμη κινήτρων προσδιορίστηκε ως εξής:

- Αρχικά δόθηκε έμφαση στο εργατικό δυναμικό των λιγνιτικών περιοχών και επιδιώχθηκε η λεπτομερής εξέταση του προφίλ και των χαρακτηριστικών του. Ακολούθως, αναλύθηκαν οι κυριότεροι κλάδοι δραστηριοποίησης των υφιστάμενων επιχειρήσεων και εκτιμήθηκαν οι ανάγκες που θα δημιουργηθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας απολιγνιτοποίησης της χώρας. Τέλος, εξετάστηκε η ευρωπαϊκή εμπειρία, οι βέλτιστες πρακτικές, ενώ ολοκληρώθηκε έρευνα τυχόν περιορισμών και άλλων παραμέτρων που απορρέουν από τις πολιτικές ανταγωνισμού και τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων της Ε.Ε..
- Προκειμένου τα κίνητρα αυτά να θεσμοθετηθούν απρόσκοπτα και σε σύμπνοια με το κείμενο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, μετά από σχετική απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής, ξεκίνησαν άτυπες διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σκοπό την επίσημη προ-κοινοποίηση (pre-notification) ενός ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης για τις επενδύσεις εκείνες που είναι απολύτως αναγκαίες και επιλέξιμες για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Σημειώνεται ότι η ανωτέρω περιγραφή προετοιμασία συνέβαλε σημαντικά στον εμπλουτισμό των διαπραγματευτικών θέσεων της χώρας κατά τη διαβούλευση των νέων ορίων έντασης των ενισχύσεων για την περίοδο 2022-2027, τα οποία υπολογίζονται βάσει του ΑΕΠ κάθε Περιφέρειας προηγούμενων ετών και αποτυπώνονται στους εθνικούς Χάρτες Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται να αυξηθούν τα ποσοστά έντασης ενίσχυσης, που ήδη προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις [Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Περιφερειακές Ενισχύσεις της περιόδου 2022-2027](#) (40-60% ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης) και τα οποία είναι ήδη αυξημένα σε σχέση με τα ποσοστά (25-45%) του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, η ισχύς του οποίου έχει παραταθεί έως 31.12.2021.

3. Ενέργειες υποστήριξης

3.1. Οργανωτική υποστήριξη

- Η Τεχνική Γραμματεία της Συντονιστικής Επιτροπής υποστηρίζεται διοικητικά και υλικοτεχνικά από τις υπηρεσίες των φορέων προέλευσης των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής.
- Η Τεχνική Γραμματεία εγκαταστάθηκε σε κατάλληλο χώρο γραφείων ο οποίος παραχωρήθηκε από την ΜΟΔ Α.Ε.
- Η ΔΕΗ Α.Ε. παρέχει την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή.
- Τα αναλώσιμα είδη γραφείου παρέχονται από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΚΤ.
- Μετά από Εσωτερική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος που διενεργήθηκε από την ΜΟΔ Α.Ε. στις 9.4.2020, τα πρώτα στελέχη της Τεχνικής Γραμματείας ανέλαβαν υπηρεσία τον Ιούλιο του 2020.

3.2. Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη

Ολοκληρώθηκε -για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια- μια αξιόπιστη καταγραφή και ανάλυση των αναγκών για την κατάρτιση του ΣΔΑΜ δεδομένων με τα πλέον έγκυρα και επίκαιρα στοιχεία. Συγκεκριμένα:

- Εκπονήθηκαν ειδικές προδιαγραφές για την εκπόνηση των απαραίτητων επιστημονικών μελετών και αναλύσεων αναφορικά με την οικονομική δραστηριότητα, τις κοινωνικές συνθήκες και τα ενεργειακά χαρακτηριστικά των ελληνικών περιοχών μετάβασης⁹, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, τις αναπτυξιακές ανάγκες και προοπτικές τους, καθώς και τις αναγκαίες αντισταθμιστικές δράσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της απεξάρτησής τους από τον άνθρακα. Οι μελέτες αυτές ανατέθηκαν από τη ΔΕΗ στο [Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών](#) και το [Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης](#)¹⁰, ολοκληρώθηκαν και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Συντονιστικής Επιτροπής προκειμένου να είναι διαθέσιμες, ως βάση αναφοράς, σε κάθε ενδιαφερόμενο σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Μετά από συστηματική συνεργασία με τη διεπιστημονική ερευνητική ομάδα της Παγκόσμιας Τράπεζας, ολοκληρώθηκε [μελέτη](#) με τίτλο «A road map for a managed transition of coal-dependent regions». Η μελέτη με τα παραρτήματα¹¹ αυτής, αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Συντονιστικής Επιτροπής μετά από άδεια των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που την χρηματοδότησε¹².
- Εκπονήθηκαν προδιαγραφές με βάση τις οποίες η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών & Περιουσίας Α.Ε., κατόπιν [διαγωνισμού](#) που διενεργήθηκε στις 26.03.2020 ανέθεσε έργο υποστήριξης της Συντονιστικής Επιτροπής στην κοινοπραξία των διεθνών συμβουλευτικών εταιριών Boston Consulting Group και Grant Thornton με τη συμμετοχή καθηγητών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ).

Περαιτέρω, με απόφαση του Προέδρου της Συντονιστικής συστάθηκαν, συγκροτήθηκαν και λειτουργούν οι ακόλουθες Ομάδες Εργασίας και Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) και Επιτροπές,

- ΟΔΕ ολοκληρωμένης χωρικής προσέγγισης και χωροταξικού σχεδιασμού ΣΔΑΜ¹³.
- ΟΔΕ στρατηγικής και παρεμβάσεων ψηφιακού μετασχηματισμού ΣΔΑΜ¹⁴.
- ΟΔΕ σχεδιασμού και εφαρμογής καθεστώτων ενίσχυσης¹⁵.
- Ομάδα Σχεδιασμού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027¹⁶.
- Επιτροπή αξιοποίησης Ορυκτών Πρώτων Υλών στις λιγνιτοφόρες περιοχές¹⁷.
- Επιτροπή Νομικών Εμπειρογνομόνων¹⁸.
- Τεχνική Επιτροπή προ-αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων¹⁹.

4. Υποστήριξη ελληνικών αρχών σε επίπεδο Ε.Ε.

Εκπονήθηκαν προτάσεις στρατηγικής, τεχνικές αναλύσεις και κείμενα παρέμβασης με σκοπό την υποστήριξη των αρμόδιων ελληνικών αρχών κατά την διαπραγμάτευση στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού για την περίοδο 2021-2027 (προϋπολογισμός Ε.Ε.).

Αντίστοιχα, υποστηρίχθηκαν οι αρμόδιες ελληνικές αρχές κατά την διαπραγμάτευση στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. των ακόλουθων προτάσεων Κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης:

- (α) Πρόταση Κανονισμού Κοινών Διατάξεων²⁰ (ΚΚΔ) αναφορικά με τη θέσπιση πέντε στόχων πολιτικής για μια Ευρώπη 1) εξυπνότερη²¹, 2) πιο «πράσινη»²², 3) πιο διασυνδεδεμένη²³, 4) πιο κοινωνική²⁴

και 5) πιο κοντά στους πολίτες²⁵, καθώς και των όρων και των ειδικών κανόνων για την υλοποίηση των στόχων αυτών με πόρους από τα επιμέρους Ταμεία της Ε.Ε.,

- (δ) Τροποποίηση²⁶ της Πρότασης ΚΚΔ ώστε να εισαχθεί η «Δίκαιη Μετάβαση» ως νέος Ειδικός Στόχος Πολιτικής και να ενσωματωθεί το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στον Κανονισμό, ως νέο Ταμείο, μαζί με το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΚΤ+. Ο νέος Ειδικός Στόχος αποβλέπει «στην αναδιάρθρωση της ενεργειακής ταυτότητας των περιοχών σε μετάβαση, με την ταυτόχρονη αποκατάσταση των εδαφών και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μέσω της ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων και της στήριξης του ανθρώπινου δυναμικού για την ομαλή προσαρμογή του στις νέες συνθήκες»,
- (ε) Πρόταση²⁷ Κανονισμού για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης που εξειδικεύει τον νέο Ειδικό Στόχο και συνοδεύει την ως άνω τροποποίηση,
- (ζ) Τροποποίηση²⁸ της ως άνω Πρότασης Κανονισμού.

5. Προώθηση ρυθμίσεων θεσμικού και νομοθετικού χαρακτήρα

- Καταρτίστηκε και ψηφίστηκε διάταξη νόμου (άρθρο 104 παρ. 5 [v. 4685/2020](#), ΦΕΚ Α'92/7.5.2020) για τη σύσταση της Τεχνικής Γραμματείας με σκοπό την υποστήριξη της Συντονιστικής Επιτροπής στην εκτέλεση των καθηκόντων που τις ανατέθηκαν με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου.
- Καταρτίστηκε και ψηφίστηκε διάταξη νόμου (άρθρο 54 του [v. 4710/2020](#), ΦΕΚ Α'142/23.07.2020) για την εκχώρηση σε Ενδιάμεσο Φορέα καθηκόντων διαχείρισης προγραμμάτων περιβαλλοντικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στους σκοπούς του Πράσινου Ταμείου, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας την οποία εισηγείται το Πράσινο Ταμείο.
- Καταρτίστηκε και ψηφίστηκε διάταξη νόμου (άρθρα 154-155 [v. 4759/2020](#), ΦΕΚ Α'245/29.12.2020) με την οποία θεσπίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις για τον χωρικό σχεδιασμό ΣΔΑΜ καθώς και για την υλοποίηση έργων ΑΠΕ και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης στους Πυρήνες των Ζ.ΑΠ.

Μετά από εισήγηση του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής (3^η συνεδρίαση, 15.5.2020), υιοθετήθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή και ήδη εφαρμόζεται η «Ρήτρα Δίκαιης Μετάβασης» με την οποία σκοπεύεται η ενσωμάτωση της λογικής της δίκαιης μετάβασης τόσο στον σχεδιασμό, όσο και στο νομοθετικό έργο της Κυβέρνησης, μέσω στοχευμένων ειδικών αποφάσεων και ρυθμίσεων που θα ενισχύουν την ανάπτυξη στις περιοχές δίκαιης μετάβασης. Προς την κατεύθυνση αυτή, ο Υπουργός Ενέργειας και Περιβάλλοντος, με την ιδιότητα του Προέδρου της Κυβερνητικής Επιτροπής, απέστειλε σχετική πρόταση - πρόσκληση προς όλα τα Υπουργεία.

Η «Ρήτρα Δίκαιης Μετάβασης» έχει ήδη ενσωματωθεί σε νομοθετικές και άλλες πρωτοβουλίες²⁹ του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος.

- Καταρτίστηκε σχέδιο Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με σκοπό τη διεύρυνση της σύνθεσης της Κυβερνητικής και της Συντονιστικής Επιτροπής στο νησιωτικό χώρο, εν όψει του ΕΣΠΑ 2021-2027 στο οποίο προβλέπεται το διακριτό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 με τα υποκείμενα αυτού Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης Κοζάνης-Φλώρινας, Δήμου Μεγαλόπολης, Νήσων Αιγαίου και Κρήτης. Το σχέδιο ΠΥΣ αναμένεται να υπογραφεί εντός του 2020.

6. Προώθηση μηχανισμών εφαρμογής και εργαλείων υποστήριξης

Δεδομένων των συγκεκριμένων χρονικών περιορισμών του ΕΣΠΑ 2021-2021 και του Ταμείου Ανάκαμψης είναι απολύτως αναγκαία η ενεργοποίηση αποδοτικότερων, σε όρους ποιότητας και ταχύτητας, μηχανισμών και διαδικασιών. Στο πλαίσιο αυτό:

- μετά από σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εγνατία Οδός Α.Ε., δημιουργείται νέος εξειδικευμένος φορέας με την αντιπροσωπευτική επωνυμία «Μετάβαση Α.Ε.», Με σκοπό την ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των έργων στις περιοχές μετάβασης.

Ο νέος φορέας, διοικητικά αυτοτελής και οικονομικά αυτόνομος, θα αποτελέσει τον κύριο Δικαιούχο Πράξεων που θα ενταχθούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης, κατά την έννοια του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου έργων ΕΣΠΑ, ιδίως στους τομείς των υποδομών μεταφορών, ενέργειας και περιβάλλοντος, προσδίδοντας την απαραίτητη δυναμική στη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση. Ειδικότερα, θα μεριμνά επί τόπου για το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών, από την εξασφάλιση της χρηματοδότησης και την ωρίμανση, έως την ολοκλήρωση των έργων που θα αναλαμβάνει, ενώ, μέσω προγραμματικών συμβάσεων, θα δύναται να υποστηρίζει τους τοπικούς φορείς στην υλοποίηση των έργων αρμοδιότητάς τους. Τα ανωτέρω γνωστοποίησε ο Πρόεδρος στα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κατά την 10^η συνεδρίασή της, στις 23.11.2020.

- Με σκοπό την οργανωμένη υποδοχή, την ενημέρωση και την υποστήριξη των ενδιαφερόμενων επενδυτών, μετά από συμφωνία με την [Entreprise Greece](#), αποφασίστηκε, [συγκροτήθηκε](#) και ήδη λειτουργεί Ομάδα Κρούσης (Task Force), ενώ παράλληλα προετοιμάζεται και η αναγκαία επικοινωνιακή εκστρατεία η εκκίνηση της οποίας προγραμματίζεται για τον Ιανουάριο του 2021 .
- Εκπονήθηκαν προδιαγραφές και ανατέθηκε από τη ΔΕΗ στο Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, ο σχεδιασμός³⁰ του «Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης».

Το Παρατηρητήριο θα έχει ως πεδίο εφαρμογής το σύνολο των εδαφών δίκαιης μετάβασης και θα παρέχει, αξιοποιώντας κατάλληλες στατιστικές μεθόδους, συστηματική και έγκυρη πληροφόρηση και ανάλυση για το είδος και την έκταση των προκαλούμενων μεταβολών στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των εδαφών αυτών. Η πληροφόρηση αυτή θα αποτελεί τη βάση για την τακτική ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου μέρους, για την διαμόρφωση πολιτικής καθώς και για τη λήψη διορθωτικών μέτρων παρέμβασης. Περαιτέρω, το Παρατηρητήριο είναι αναγκαίο, δεδομένου ότι η αξιολόγηση της επίδρασης των χρηματοδοτήσεων της Ε.Ε. θα πρέπει, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της περιόδου 2021-2027, να βασίζεται σε συγκεκριμένους κοινούς δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του έργου θα εκπονηθεί μελέτη ανάλυσης κινδύνου του ΣΔΑΜ και των Εδαφικών Σχεδίων, με αδρομερές σχέδιο αντιμετώπισης κινδύνων, και, ταυτόχρονα, θα αναπτυχθεί μηχανισμός διαπίστωσης και αποτίμησης των κινδύνων άμεσα συνδεδεμένος με το σύστημα δεικτών και τους στόχους της δίκαιης μετάβασης.

- Ολοκληρώθηκαν οι ενέργειες προετοιμασίας για τη διαμόρφωση του Αναπτυξιακού Πυλώνα Ψηφιακού Μετασχηματισμού (ΨΜ) του ΣΔΑΜ.

Σε συνέχεια σχετικής πρόσκλησης ενδιαφέροντος της ΚτΠ ΑΕ, ανατέθηκε σε σύμβουλο η υποστήριξη της ΟΔΕ στρατηγικής και παρεμβάσεων ΨΜ ΣΔΑΜ στα ακόλουθα αντικείμενα: (1) προσδιορισμός και ανάλυση προκλήσεων ΨΜ, (2) ανάλυση τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας ΨΜ σε συμμόρφωση με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που αφορά στις περιοχές μετάβασης, (3) μελέτη εναρμόνισης στρατηγικής και συμπληρωματικότητας των τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας ΨΜ με τις Στρατηγικές και Οριζόντιες Παρεμβάσεις της Βίβλου ΨΜ, (4) διαμόρφωση στόχων ΨΜ και προσδιορισμός Δεικτών.

7. Αναπτυξιακός Προγραμματισμός περιόδου 2020-2023

- Μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής και επεξεργασία της Τεχνικής Γραμματείας, [εγκρίθηκε](#) από την Κυβερνητική Επιτροπή ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός Ειδικού Μεταβατικού Προγράμματος διαρθρωμένου σε έξι Άξονες Προτεραιότητας³¹, με στόχο την κάλυψη των άμεσων αναγκών κατά το μεταβατικό διάστημα μέχρι την πλήρη ενεργοποίηση του Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης της περιόδου 2021-2027, αξιοποιώντας τις δυνατότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020, του Πράσινου Ταμείου καθώς και άλλων χρηματοδοτικών πηγών όπως το Ταμείο Ανάκαμψης.

7.1. Ενεργοποίηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014-2020

Για την εξειδίκευση του Ειδικού Μεταβατικού Προγράμματος, δημοσιεύτηκε [ανοικτή πρόσκληση](#) διαβούλευσης προς τους φορείς του Δημόσιου Τομέα και της Αυτοδιοίκησης, τους Επαγγελματικούς και Κοινωνικούς Εταίρους, καθώς και Ακαδημαϊκούς-Ερευνητικούς Φορείς, με σκοπό την υποβολή προτάσεων μέσω τυποποιημένων [Τεχνικών Δελτίων](#).

Οι προτάσεις ήδη αξιολογούνται από την Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα κριτήρια της πρόσκλησης.

Οι προτάσεις που θα επιλεγούν, θα ιεραρχηθούν με βάση τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης και την αποτελεσματικότητα και συμπληρωματικότητά τους αρχικά με το ΣΔΑΜ και, ακολούθως, με το νέο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, ώστε να συγκροτηθεί ένα ολοκληρωμένο, στοχευμένο και ευέλικτο, βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα που θα καλύπτει την περίοδο 2020-2023.

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με σχετική απόφαση που έλαβε η Συντονιστική Επιτροπή στις 15.5.2020 (3^η συνεδρίαση), θα αξιοποιηθούν πόροι των οικείων Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020, με σκοπό την ωρίμανση έργων προς χρηματοδότηση από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης 2021-2027.

Προγράμματα Στήριξης της Απασχόλησης

Μετά από συνεργασία της Τεχνικής Γραμματείας ΣΔΑΜ, του ΟΑΕΔ και της Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, σχεδιάστηκαν και θα ενεργοποιηθούν σταδιακά από τις αρχές του 2021 τα παρακάτω τέσσερα Προγράμματα στήριξης της απασχόλησης προϋπολογισμού 107 εκατ. ευρώ για την επόμενη διετία (50 εκατ. ευρώ για το 2021 και 56,9 εκατ. ευρώ για το 2022):

- Δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας: το Πρόγραμμα αφορά στην πρόσληψη ανέργων από επιχειρήσεις σε νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης με ελκυστικούς όρους και προϋποθέσεις, όπως αυξημένη επιχορήγηση μισθού και εισφορών, απλές διαδικασίες και ταχύτερες διαδικασίες συμμετοχής και πληρωμής κ.ά.
- Εργασιακή Εμπειρία Νέων: το Πρόγραμμα αφορά στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας για νέους ανέργους ηλικίας 18 έως 29 ετών με 100% κάλυψη μισθού και εισφορών για την απασχόλησή τους σε τοπικές επιχειρήσεις.
- Επιχορήγηση Μετεγκατάστασης: το Πρόγραμμα αφορά στην επιχορήγηση τοπικών επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων από την ευρύτερη περιοχή, καθώς και για την κάλυψη εξόδων μετεγκατάστασης και διαμονής τους.
- Συμβουλευτική, Κατάρτιση και Απασχόληση: το Πρόγραμμα αφορά στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ανέργους, όπως επαγγελματικό προσανατολισμό, ανάπτυξη και αναβάθμιση δεξιοτήτων μέσω κατάρτισης, καθώς και στην επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψή τους.

Τα Προγράμματα αυτά, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, στις 25.11.2020 [εγκρίθηκαν](#) από την Κυβερνητική Επιτροπή (6^η συνεδρίαση).

7.2. Ενεργοποίηση Πράσινου Ταμείου

Στο πλαίσιο του Ειδικού Μεταβατικού Προγράμματος, σχεδιάστηκαν από την Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ επτά στοχευμένα προγράμματα τα οποία εγκρίθηκαν από το Πράσινο Ταμείο, και εντάχθηκαν στο έργο με τίτλο «Χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης Π.Ε. Αρκαδίας και διάθεση πίστωσης ποσού 31.412.033,10 € για την υλοποίηση του από τα έσοδα πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπών 2018».

Τα Προγράμματα αυτά προκηρύχθηκαν και ήδη υλοποιούνται. Συγκεκριμένα:

- Σχέδια Δράσης για την [Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα](#) (έκλεισε η Πρόσκληση με αρ. πρωτ. 4683/9-7-2020 και εντάχθηκαν όλα τα έργα της Α' Φάσης).
- Σχέδια Δράσης για την [Κυκλική Οικονομία](#) (έκλεισε η Πρόσκληση με αρ. πρωτ. 4680/9-7-2020. Εντάχθηκαν όλα τα έργα της Α' φάσης).
- [Πιλοτικό Πρόγραμμα κυκλικής διαχείρισης αστικών υγρών αποβλήτων](#) στις Π.Ε. Κοζάνης-Φλώρινας (Ανοικτή Πρόσκληση με αρ. πρωτ. 6094/10-9-2020).
- Πρόγραμμα Ενεργειακών Κοινοτήτων (η πρώτη φάση του έργου που αφορά στην εκπόνηση Οδηγού ανατέθηκε στο ΚΑΠΕ).
- [Πρόγραμμα Ενίσχυσης Επηρεαζόμενων Επιχειρήσεων](#) μέσω Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦΕΠΑΕ).

Σε εφαρμογή του άρθρου 54 του ν. 4710/2020 (Α'142/23.07.2010), υπεγράφη η Υπουργική Απόφαση 6739 (ΦΕΚ Β'4570/16.10.20) για την εκχώρηση καθηκόντων του Πράσινου Ταμείου στον ΕΦΕΠΑΕ.

Με την απόφαση αυτή καθορίζονται η πηγή και το ύψος των πόρων των προγραμμάτων που αποτελούν το αντικείμενο της διαχείρισης, το είδος και η έκταση των καθηκόντων που δύνανται να εκχωρηθούν στον Ενδιάμεσο Φορέα, καθώς και το είδος και το ύψος των διαχειριστικών δαπανών που προκαλούνται κατά την άσκηση των εκχωρούμενων καθηκόντων.

Ακολούθως εγκρίθηκε η προγραμματική συμφωνία μεταξύ Πράσινου Ταμείου και ΕΦΕΠΑΕ, από το ΔΣ του Πράσινου Ταμείου και εκκρεμεί η έγκρισή της από το ελεγκτικό συνέδριο, ώστε στη συνέχεια να υπογραφεί. Η προκήρυξη του Προγράμματος αναμένεται τον Ιανουάριο του 2021.

- [Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγαλόπολης](#) (επικείται η δημοσίευση σχετικής προκήρυξης).
- [Ζώνη Καινοτομίας](#) Καθαρής Ενέργειας και Περιβαλλοντικών Τεχνολογιών στη Δυτική Μακεδονία. Το Πρόγραμμα αυτό αναδεικνύει τον αναπτυξιακό ρόλο των ακαδημαϊκών και ερευνητικών υποδομών της Δυτικής Μακεδονίας με πυλώνες το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ) και το Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης (Παράρτημα Πτολεμαΐδας. Το ΠΔΜ [προκήρυξε](#) στις 17.12.2020 σχετικό διαγωνισμό με τίτλο «Μελέτη Σκοπιμότητας, Οργάνωσης και Θεσμοθέτησης της Ζώνης Καινοτομίας, Καθαρής Ενέργειας και Περιβαλλοντικών Τεχνολογιών».

Σημειώνεται επίσης η απόφαση επέκτασης των δυο πρώτων εκ των προγραμμάτων αυτών και στους μη λιγνιτικούς Δήμους Βοΐου, Βελβεντού, Σερβίων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και Πρεσπών της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας.

8. Κατάρτιση Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

- Η Συντονιστική Επιτροπή, με την υποστήριξη της ομάδας Συμβούλων, ολοκλήρωσε τις ακόλουθες ενέργειες: (1) ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης, αναμενόμενων επιπτώσεων και εγγενών πλεονεκτημάτων των περιοχών μετάβασης, (2) εξειδίκευση «οράματος», αρχικές επενδύσεις

εμβληματικού χαρακτήρα, ανάλυση αναπτυξιακών δράσεων και έργων υποδομής, (3) αρχική ποσοτικοποίηση εξεταζόμενων δράσεων σε όρους απασχόλησης, (4) χαρτογράφηση και ποσοτικοποίηση δέσμης κινήτρων, (5) αρχική χωροθέτηση χρήσεων γης, ανάπτυξη σεναρίων και προετοιμασία για την εκπόνηση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων, (6) χαρτογράφηση διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης και κατάρτιση σχεδίου χρηματοδότησης και (7) ανάλυση αναγκών κατάρτισης και επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Στο πλαίσιο αυτό, μελετήθηκαν ευρωπαϊκές και διεθνείς [βέλτιστες πρακτικές](#) από δέκα διαφορετικές χώρες, όπου έχει σημειωθεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη απολιγνιτοποίηση μεγαλύτερης ή μικρότερης κλίμακας, κινητοποιήθηκε ένα ευρύ και διεθνές δίκτυο ειδικών σε θέματα οικονομικής ανάπτυξης και επανακατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού, ενώ ελήφθη υπόψη πληθώρα μελετών της επιστημονικής κοινότητας και φορέων εγνωσμένου κύρους, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Παγκόσμια Τράπεζα, η Ακαδημία Αθηνών, οι μελέτες που εκπονήθηκαν για λογαριασμό της Συντονιστικής Επιτροπής από το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών και το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς και οι μελέτες, οι προτάσεις και οι απόψεις που κατέθεσαν θεσμικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί, εταίροι.

- Στις 2.7.2020 (5^η συνεδρίαση Συντονιστικής Επιτροπής) αποφασίστηκε όπως, οι Ομάδες Εργασίας Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου υποβάλουν τις προτάσεις τους προκειμένου να υποβοηθήσουν την Ομάδα ΣΔΑΜ στην ολοκλήρωση των παραπάνω δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής, ζήτησε την υποβολή προτάσεων με βάση συγκεκριμένο θεματολόγιο – ερωτηματολόγιο που απεστάλη στα μέλη της Επιτροπής.
- Στις 4.9.2020 ολοκληρώθηκε προσχέδιο ΣΔΑΜ και κατατέθηκε προς συζήτηση στη Συντονιστική Επιτροπή.
- Στις 7.9.2020 το ανωτέρω προσχέδιο συζητήθηκε με τις Τεχνικές Ομάδες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας προκειμένου να καταγραφούν τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των συμμετεχόντων.
- Στις 3.9.2020 (8^η συνεδρίαση Συντονιστικής Επιτροπής) κατατέθηκε το προσχέδιο ΣΔΑΜ δομημένο σε δύο Τόμους με σκοπό την τελική του επισκόπηση ενόψει σχετικής εισήγησης του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής στην Κυβερνητική Επιτροπή.

Ο 1^{ος} τόμος αφορούσε στην αποτύπωση της κατάστασης και των επιπτώσεων, τις πηγές των εγγενών πλεονεκτημάτων περιοχών, την ευρωπαϊκή εμπειρία και τις βέλτιστες πρακτικές, το υποστηρικτικό υλικό. Ο 2^{ος} τόμος αφορούσε στο χρονοδιάγραμμα του έργου, τις εμβληματικές επενδύσεις και τις αναπτυξιακές δράσεις, την επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, τα κίνητρα και το πλάνο χρηματοδότησης, τις χρήσεις γης και το υποστηρικτικό υλικό.

- Στις 9.9.2020 η Κυβερνητική Επιτροπή (5^η συνεδρίαση) [ενέκρινε](#) το σχέδιο ΣΔΑΜ προκειμένου να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση.
- Την ίδια ημέρα το σχέδιο ΣΔΑΜ παρουσιάστηκε σε συνέντευξη τύπου που παραχώρησε ο Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής, μαζί με την Γενική Γραμματέα Ενέργειας και Φυσικών Πόρων και τον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής.

Σύμφωνα με τη σχετική Ανακοίνωση Τύπου, «οι βασικές κατευθύνσεις του σχεδίου παρουσιάστηκαν σήμερα σε διαδικτυακή συνέντευξη τύπου. Είχε προηγηθεί η έγκριση του σχεδίου από την Κυβερνητική Επιτροπή. Θα ακολουθήσει η ενσωμάτωση των τελευταίων σχολίων από τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής και η ολοκλήρωση του κειμένου, ώστε να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση την επόμενη εβδομάδα».

Στο πλαίσιο αυτό, η Ομάδα Συμβούλων ΣΔΑΜ ζήτησε από τα μέλη της Συντονιστικής τυχόν γραπτά σχόλια έως τις 11.9.2020 προκειμένου να προετοιμαστεί το κείμενο της θεσμικής δημόσιας διαβούλευσης.

- Στις 3.10.2020 ο Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής, με σχετική [ανακοίνωση τύπου](#), έθεσε το σχέδιο ΣΔΑΜ σε θεσμική [δημόσια διαβούλευση](#) στην ιστοσελίδα www.opengov.gr έως τις 10 Νοεμβρίου 2020, ενώ στην ιστοσελίδα www.sdam.gr αναρτήθηκε όλο το υλικό καθώς και το κείμενο του ΣΔΑΜ στην [αγγλική](#).

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης αλλά και μετά την λήξη της σχετικής προθεσμίας, κατατέθηκαν 100 περίπου σχόλια-προτάσεις.

- Μετά από σχετική απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, τα σχόλια αυτά βαθμολογήθηκαν³² με κριτήρια την συνάφειά τους με το ΣΔΑΜ και τους αναπτυξιακούς άξονες, την ποιότητα της τεκμηρίωσης και τη φερεγγυότητα του φορέα.

- Στις 21.10.2020 (9^η συνεδρίαση Συντονιστικής Επιτροπής), ο Πρόεδρος, λαμβάνοντας υπόψη τον μικρό αριθμό των σχολίων που είχαν υποβληθεί έως 14.10.2020, εισηγήθηκε την αποστολή κοινής επιστολής των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής, προς όλους τους Γενικούς, Ειδικούς και Υπηρεσιακούς Γραμματείς των Υπουργείων, προκειμένου οι υπηρεσίες τους να εμπλακούν ενεργά στη δημόσια διαβούλευση και να συμβάλλουν με σχόλια και προτάσεις (σχέδιο της εν λόγω επιστολής περιλήφθηκε στο φάκελο της Συνεδρίασης της Συντονιστικής Επιτροπής).

- Στις 6.11.2020 στάλθηκε η ανωτέρω Επιστολή.

- Στις 23.11.2020 (10^η συνεδρίαση Συντονιστικής Επιτροπής), αφού συζητήθηκε το αποτέλεσμα της διαβούλευσης και της βαθμολόγησης των σχολίων και προκρίθηκαν προς ενσωμάτωση τα σχόλια που συγκέντρωσαν θετική βαθμολογία, η Επιτροπή εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο να εισηγηθεί σχετικά στην Κυβερνητική Επιτροπή. Περαιτέρω, ο Πρόεδρος ενημέρωσε τα μέλη ότι στην επόμενη (6^η) συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής, εκτός από την ενσωμάτωση σχολίων της διαβούλευσης στο ΣΔΑΜ, θα συζητηθούν το «κοινωνικό πακέτο» (προγράμματα στήριξης της απασχόλησης) και οι μηχανισμοί διακυβέρνησης. Ως προς το τελευταίο θέμα, ανέφερε πως *«στόχος της οργανωτικής παρέμβασης είναι να αξιοποιηθεί ο χρόνος που μεσολαβεί από τώρα έως την έγκριση του Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης 2021-2027, ώστε να οργανωθεί ορθά η υπηρεσία που θα το διαχειριστεί»*.

- Στις 25.11.2020 ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής ενημέρωσε την Κυβερνητική Επιτροπή (6^η συνεδρίαση) αναφορικά με τα ανωτέρω, η οποία, σύμφωνα με τη σχετική [ανακοίνωση τύπου](#), «ενέκρινε την τελική εκδοχή του ΣΔΑΜ (με ενσωματωμένα τα σχόλια που προέκυψαν από την διαβούλευση), προκειμένου να παρουσιαστεί στο Υπουργικό Συμβούλιο».

- Στις 7.12.2020 ο Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής και Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αφού [παρουσίασε](#) το ΣΔΑΜ στο Υπουργικό Συμβούλιο, ενημέρωσε για τις ενέργειες της Κυβερνητικής και της Συντονιστικής Επιτροπής στο πλαίσιο της κατάρτισης του Σχεδίου, καθώς και για την χρηματοδότηση του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, την προετοιμασία των κινήτρων, τον ειδικό ρόλο που θα αναλάβει η ΔΕΗ εντός των «Πυρήνων» των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης, όπως π.χ. η εκπόνηση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) με διαδικασίες fast track και, τέλος, για την προώθηση της εφαρμογής της «Ρήτρας Δίκαιης Μετάβασης».

- Στις 9.12.2020 ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής παρουσίασαν το ΣΔΑΜ στην Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής.

Σύμφωνα με σχετική [Ανακοίνωση Τύπου](#), το ΣΔΑΜ συζητήθηκε στην Επιτροπή σε συνέχεια της παρουσιάσής του στο Υπουργικό Συμβούλιο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη και οι απόψεις των βουλευτών, καθώς -όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής, πρόκειται για ένα «*κείμενο αναφοράς, που είναι όμως δυναμικό και εξελισσόμενο*».

Οι παραπάνω διαδικασίες αποτέλεσαν ευκαιρία για την προετοιμασία και «ωρίμανση» πολλών από τις ενέργειες που είναι αναγκαίες για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων της περιόδου 2021-2027.

Παραιτέρω, μέσα από τις προηγηθείσες, θεσμικές και μη, διεργασίες, οι εμπλεκόμενοι φορείς είχαν την δυνατότητα όχι μόνον να ενημερωθούν αναφορικά με το κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε. και, ως εκ τούτου, να προετοιμαστούν κατάλληλα για τα επόμενα βήματα, αλλά και να επιδείξουν την ετοιμότητά τους να συνδράμουν επικοδομητικά στην εθνική προσπάθεια της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης.

9. Ιδιωτικές Επενδύσεις

- Κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την ανακοίνωση του χρονοδιαγράμματος του Εθνικού Σχεδίου Ενέργειας και Κλίματος έως την ολοκλήρωση της κατάρτισης του προσχεδίου ΣΔΑΜ, εκφράστηκε σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον από φορείς του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Το ενδιαφέρον αυτό εκφράστηκε με την παρουσίαση επενδυτικών σχεδίων σε μέλη της Κυβέρνησης, στους εμπλεκόμενους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και στην ομάδα Συμβούλων ΣΔΑΜ.

- Για την οργανωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη διατύπωση γνώμης επί των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων, στις 21.5.2020, με απόφαση του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής, συγκροτήθηκε Τεχνική Επιτροπή ΣΔΑΜ (ΤΕΣΔΑΜ) με συμβουλευτικό, τεχνικό και υποστηρικτικό ρόλο προς την Συντονιστική Επιτροπή. Η Τεχνική Επιτροπή, με βάση [δημοσιευμένα](#) κριτήρια και μεθοδολογία, προβαίνει στην προκαταρκτική αξιολόγηση (pre-screening) των επενδυτικών σχεδίων, μετά από ανάλυση των επιπτώσεών τους στην οικονομία, την απασχόληση, την ενέργεια και το περιβάλλον.
- Στις 4.6.2020 (4^η συνεδρίαση Συντονιστικής Επιτροπής), ο Πρόεδρος ενημέρωσε τα μέλη για την έκδοση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων από ιδιώτες επενδυτές μέσω τυποποιημένου τεχνικού δελτίου χωρίς χρονικές δεσμεύσεις και επιμέρους στάδια, η οποία [δημοσιεύτηκε](#) στην ιστοσελίδα ΣΔΑΜ στις 9.7.2020.

Μέσω της ανοικτής αυτής πρόσκλησης που δημοσιεύτηκε στην [ελληνική](#) καθώς και στην [αγγλική](#), ενεργοποιήθηκαν οικονομικοί ή / και επενδυτικοί φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού για την υποβολή μη-δεσμευτικών επενδυτικών προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων στις περιοχές μετάβασης. Οι σχετικές προτάσεις κατατίθενται στην Τεχνική Επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (te@sdam.gr).

Πρόκειται για μια καινοτόμο διαδικασία η οποία αποδείχθηκε σημαντική τόσο για την εξειδίκευση των κινήτρων, όσο και για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων ώστε να προγραμματίσουν τις ενέργειές τους.

Σημειώνεται ότι η Τεχνική Επιτροπή διατυπώνει εγγράφως επιστημονικές, τεχνικές και διαδικαστικές απόψεις και συστάσεις προς τους ιδιωτικούς φορείς, επισημαίνοντας τυχόν αδυναμίες των προτάσεων, ώστε να «θεραπευθούν» σε χρόνο κατάλληλο και, πάντως, πριν από την προκήρυξη των προγραμμάτων και την έκδοση προσκλήσεων για την υποβολή φακέλου. Οι όροι των προσκλήσεων αυτών θα προσδιορισθούν μετά την έγκριση του Ειδικού Καθεστώτος Ενίσχυσης και τη θέσπιση των κινήτρων στην Ελληνική έννομη τάξη.

Στο πλαίσιο αυτό, καθώς και με τις σχετικές επεξεργασίες της Ομάδας Συμβούλων ΣΔΑΜ, αναγνωρίστηκαν ορισμένες ενδεικτικές, ανά πυλώνα ανάπτυξης του ΣΔΑΜ, επενδύσεις, οι οποίες, με βάση τις θέσεις εργασίας που μπορούν να δημιουργήσουν, χαρακτηρίστηκαν ως «εμβληματικές» και, για τον λόγο αυτόν, ενσωματώθηκαν στο Σχέδιο.

Ωστόσο, επειδή σε ένα στρατηγικό σχέδιο δεν μπορεί να περιλαμβάνεται ανοιχτός κατάλογος ονοματισμένων ιδιωτικών έργων, η όποια αναφορά / περιγραφή στο κείμενο και στα παραρτήματα του ΣΔΑΜ ιδιωτικών επενδυτικών έργων είναι καθαρά ενδεικτική.

10. Δημόσιες επενδύσεις

Παράλληλα με τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, καταρτίστηκαν προτάσεις και σχεδιασμοί για την υλοποίηση ενός εκτεταμένου προγράμματος δημοσίων έργων, με έμφαση στις υποδομές, τα οποία θα αναμορφώσουν τις επηρεαζόμενες περιοχές. Στα έργα αυτά συμπεριλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η ολοκλήρωση των οδικών διασυνδέσεων, η ενίσχυση και επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου, η εισαγωγή φυσικού αερίου και η ανάπτυξη δικτύων, η ενίσχυση των υποδομών τηλεθέρμανσης, η εγκατάσταση ευρυζωνικού δικτύου υπερ-υψηλών ταχυτήτων και δικτύου κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς (5G) κ.λπ.

Όπως προαναφέρθηκε, η όποια αναφορά / περιγραφή στο κείμενο του ΣΔΑΜ ορισμένων δημοσίων επενδύσεων είναι καθαρά ενδεικτική. Είναι αυτονόητο ότι τα έργα και οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν κατά την περίοδο 2021-2027 στις περιοχές μετάβασης, θα οριστικοποιούνται κατά τη διαδικασία εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης και ένταξης των σχετικών «Πράξεων» σε αυτό.

11. Δράσεις ενημέρωσης και διαβούλευσης

Η ενημέρωση και ο διάλογος με τους εμπλεκόμενους φορείς ήταν διαρκής και ανοιχτός κατά τη διάρκεια των εργασιών κατάρτισης του προσχεδίου ΣΔΑΜ.

- Για την ολοκληρωμένη πληροφόρηση των τοπικών κοινωνιών, η Τεχνική Γραμματεία δημιούργησε [διαδικτυακή πλατφόρμα](#) όπου δημοσιεύονται η πρόοδος του έργου, όλες οι σχετικές ενέργειες καθώς και τα [πρακτικά](#) των συνεδριάσεων της Συντονιστικής Επιτροπής, με εξαίρεση την 8^η συνεδρίαση της Συντονιστικής Επιτροπής η οποία ήταν αφιερωμένη εξ' ολοκλήρου στην διεξοδική παρουσίαση του σχεδίου ΣΔΑΜ. Ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής έχει καλέσει όλα της τα μέλη να συνδράμουν στον εμπλουτισμό των πληροφοριών στο συγκεκριμένο κόμβο.
- Η Συντονιστική Επιτροπή είναι παρούσα και στα [Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης](#).
- Ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής, στο πλαίσιο επισκέψεων που πραγματοποίησε στις λιγνιτικές περιοχές, ενημέρωσε τις συμπολιτεύσεις και τις αντιπολιτεύσεις του Περιφερειακού και των Δημοτικών Συμβουλίων καθώς και υπηρεσιακούς παράγοντες, εκπροσώπους Εργατικών Κέντρων,

Επιμελητηρίων, σωματείων εργαζομένων, επιστημονικών φορέων, τις Τεχνικές Ομάδες των Περιφερειών, τις Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, τα στελέχη του Παραρτήματος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, κ.λπ.

- Αναπτύχθηκε διαρκής και στενή συνεργασία με τις πρυτανικές αρχές του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας προκειμένου να συν-διαμορφωθεί ο νέος αναβαθμισμένος ρόλος που θα διαδραματίσει το ίδρυμα, τόσο ως φορέας επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, όσο και ως φορέας υποστήριξης της ανάπτυξης της Περιφέρειας. Σημειώνεται ότι ως Πρόεδρος της Τεχνικής Επιτροπής ΣΔΑΜ ορίστηκε ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
- Η ομάδα ΣΔΑΜ συνεργάστηκε σε μόνιμη βάση με επιστήμονες του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ) για την προετοιμασία του χωρικού σχεδιασμού, με εκπροσώπους της ΔΕΗ Α.Ε. προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα επενδυτικά σχέδια της επιχείρησης εντός των ορίων των πυρήνων ΖΑΠ καθώς και με την ομάδα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) εξετάζοντας τα διαθέσιμα προγράμματα κατάρτισης καθώς και τον ρόλο που θα μπορούσε να αναλάβει ο ΟΑΕΔ στο πλαίσιο του ΣΔΑΜ, ως δημόσιος επιχειρησιακός βραχίονας για την προώθηση της απασχόλησης.
- Τέλος, με στόχο τη διαβούλευση και την ανταλλαγή απόψεων με την επιχειρηματική κοινότητα αναφορικά με το ΣΔΑΜ και τα κίνητρα, στις 22 Οκτωβρίου, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (Enterprise Greece) και η Συντονιστική Επιτροπή διοργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία [διαδικτυακό φόρουμ](#) με θέμα: «Δυτική Μακεδονία-Μεγαλόπολη: Μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες».

12. Αναπτυξιακός Προγραμματισμός περιόδου 2021-2027

12.1. Μηχανισμός Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε., οι πυλώνες 2 (InvestEU) και 3 (δανειακή διευκόλυνση Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης μπορεί να έχουν ευρύτερο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και να στηρίζουν όχι μόνο τις επενδύσεις στα επιλέξιμα υπό μετάβαση εδάφη αλλά και εκτός των εδαφών αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι οι επενδύσεις που θα εγκριθούν θα είναι καίριας σημασίας για τη μετάβαση των επιλέξιμων εδαφών στην κλιματική ουδετερότητα. Στο πλαίσιο αυτό:

- Ολοκληρώθηκαν συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και αναμένεται η υπογραφή Μνημονίου Κατανόησης και Συνεργασίας αναφορικά με την παροχή δανειακής διευκόλυνσης για την υλοποίηση επενδύσεων στους παρακάτω τομείς: ενέργεια και μεταφορές, τηλεθέρμανση, πράσινη κινητικότητα, έξυπνη διαχείριση απορριμμάτων, μέτρα και δράσεις καθαρής ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας στον κτιριακό τομέα, στήριξη της μετάβασης στην κυκλική οικονομία, αποκαταστάσεις εδαφών, κοινωνικές υποδομές.
- Προετοιμάζεται Οδικός Χάρτης για την βέλτιστη αξιοποίηση του πυλώνα 2 (InvestEU)

12.2. Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027

Μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, η Κυβερνητική Επιτροπή στις 18.3.2020 (3η συνεδρίαση) [αποφάσισε](#) την κατάρτιση ενός διακριτού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, στο οποίο θα ενσωματωθούν τα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης Κοζάνης-Φλώρινας και Δήμου Μεγαλόπολης, καθώς και το Εδαφικό Σχέδιο Νήσων Αιγαίου και Κρήτης.

Στο Πρόγραμμα αυτό θα εξειδικεύονται οι μηχανισμοί διακυβέρνησης -με την πολύ-επίπεδη συμμετοχή των τοπικών, των περιφερειακών, των εθνικών αρχών και των κοινωνικών και οικονομικών εταιρών- καθώς και οι μηχανισμοί εφαρμογής, μέσω των οποίων θα οικοδομηθεί μια διαφοροποιημένη και ισχυρή οικονομία στις περιοχές μετάβασης.

Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται η ανάληψη από τις τοπικές κοινωνίες σημαντικού μέρους τους ευθυνών σχεδιασμού, προγραμματισμού, διαχείρισης και υλοποίησης Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων.

12.3. Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Με σκοπό την αρτιότερη κατάρτιση των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης, η Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ, με την υποστήριξη της Ομάδας Συμβούλων, προσέγγισε το περιεχόμενό τους σύμφωνα με τις κανονιστικές προϋποθέσεις³³, έχοντας υπόψη και τις προαναφερθείσες συστάσεις για την Ελλάδα.

Στο πλαίσιο αυτό, ολοκληρώθηκαν προσχέδια Εδαφικών Σχεδίων, αποκλειστικά βάσει των κανονιστικών απαιτήσεων, τα οποία θα τεθούν προς συζήτηση στη Συντονιστική Επιτροπή προκειμένου, ακολούθως, να υποβληθούν σε στοχευμένη διαβούλευση και επεξεργασία στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης.

Τα προσχέδια αυτά βασίστηκαν σε επεξεργασίες αναφορικά με (1) τον χαρακτηρισμό³⁴ των πλέον επηρεαζόμενων περιοχών, (2) τις κατηγορίες³⁵ των προς χρηματοδότηση πράξεων στο πλαίσιο του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, (3) το πλαίσιο διακυβέρνησης³⁶, (4) τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων³⁷ με συγκεκριμένη μεθοδολογία³⁸, (5) τον ορισμό των Δεικτών Μέτρησης Αποδοτικότητας³⁹ (ΚΡΙ) κ.λπ.

Υποσημειώσεις

- 1 «Ένα πλέγμα μέτρων και προβλέψεων, όπως επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, υποδομές, νέες τεχνολογίες, αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων, εκπαίδευση και κατάρτιση, στήριξη της αγροτικής παραγωγής και του τουρισμού, με στόχο την αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, την εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και τη δημιουργία νέων μέσα από την ανάπτυξη του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής, αξιοποιώντας το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό, μετά από εξέταση των προτάσεων που θα υποβληθούν από τη ΔΕΗ Α.Ε. στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής της Ευθύνης και της επιχειρηματικής της δράσης, καθώς και από τους εμπλεκόμενους ΟΤΑ».
- 2 Στον ΑΗΣ Καρδιάς θα εγκατασταθούν ηλεκτρικοί λέβητες, ισχύος 80 MW_{th}, έως τον Οκτώβριο 2021, οι οποίοι, στη συνέχεια, θα αποτελέσουν εφεδρεία του συστήματος, ενώ θα κατασκευασθούν νέες εγκαταστάσεις παραγωγής θερμικής ενέργειας με χρήση φυσικού αερίου, συνολικής ισχύος 160 MW_{th}, με συνδυασμό Μονάδων ΣΗΘΥΑ και λεβήτων φυσικού αερίου. Στην Πτολεμαΐδα, θα υλοποιηθούν οι αναγκαίες μετασκευές παραγωγής θερμικής ενέργειας 140 MW_{th} και η διασύνδεση με το δίκτυο των τηλεθερμάνσεων. Στο Αμύνταιο θα λειτουργεί η μονάδα βιομάζας η οποία αποτελείται από δύο λέβητες ισχύος 15 MW_{th} ο καθένας, με προοπτική και για έναν τρίτο, ίδιας θερμικής ισχύος (οι λέβητες πραγματοποιούν μικτή καύση βιομάζας με μικρή ποσότητα λιγνίτη, αν απαιτηθεί), καθώς και τη δημιουργία υποδομής για τοποθέτηση σχαρών τροφοδοσίας καυσίμου προς τους λέβητες. Η συνολική διαθέσιμη θερμική ισχύς θα ανέλθει σε πρώτη φάση τα 400-420 MW_{th}, ενώ η εφεδρεία του συστήματος θα ανέρχεται στα 120-140 MW_{th} περίπου.
- 3 Ισχύος 140MW_{th} με εκτιμώμενη παραγωγή 300-400k MWh/χρόνο
- 4 Ισχύος 60MW_{th}, με εκτιμώμενη παραγωγή 270-350k MWh/χρόνο
- 5 Ισχύος 80MW_{th}, με εκτιμώμενη παραγωγή 0-125k MWh/χρόνο
- 6 Ισχύος 100MW_{th}, με απόδοση 10-125k MWh/χρόνο
- 7 Όπως εκφράζεται στον Οδικό Χάρτη για την Ενέργεια με ορίζοντα το 2050 και τον Εθνικό Ενεργειακό Σχεδιασμό, σε συνδυασμό με το Στρατηγικό Πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση
- 8 *«Προτείνεται ο καθορισμός Ζ.ΑΠ. εντός των οποίων θα δημιουργηθεί ένα Χωρικό και Οικονομικοκοινωνικό Πλαίσιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης όπου θα ρυθμίζονται οι ενδεικνυόμενες χωρικές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις καθώς και τα μέτρα και προγράμματα δράσεων που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του Master Plan. Για την ταχύτερη ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού και την έγκαιρη υλοποίηση των επενδυτικών - αναπτυξιακών σχεδίων, προτείνονται -ως θεσμικό χωρικό εργαλείο ρυθμιστικού/πολεοδομικού σχεδιασμού- τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.), με βάση το άρθ. 8 του Ν. 4447/2016. Με τα Ε.Π.Σ. θα καθοριστούν σε ένα σύνολο κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων: οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται, για τη εξυπηρέτηση των δράσεων και παρεμβάσεων του Master Plan. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να γίνουν ανάλογες προσαρμογές στο κείμενο και στους αντίστοιχους χάρτες των Υπουργικών Αποφάσεων, μέσω των οποίων θα θεσμοθετηθούν τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια της Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου. Κρίσιμη παράμετρος είναι η «συμπύεση», κατά το δυνατό, του χρονικού διαστήματος που θα απαιτηθεί τόσο για τη διαδικασία ανάθεσης της εκπόνησης των μελετών Ε.Π.Σ. όσο και για τη διαδικασία έγκρισής τους. Για το λόγο αυτό συστήνεται Ομάδα Εργασίας και Διοίκησης Έργου, αντικείμενο της οποίας είναι ο καθορισμός προδιαγραφών για την εκπόνηση των σχετικών μελετών, η μέριμνα σύνταξης της σχετικής προκήρυξης των μελετών και τέλος η παρακολούθηση υλοποίησης των μελετών έως την έγκρισή τους. Τα Ε.Π.Σ. πρέπει να αποτελέσουν ευέλικτες χωρικές ενότητες για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων, καθώς και για την εγκατάσταση επιχειρήσεων, επενδύσεων και επιχειρηματικών πάρκων, μεταξύ άλλων, με την πραγματοποίηση προγραμμάτων εξυγίανσης και αποκατάστασης τοπίου/περιβάλλοντος. Στόχος είναι να μπορεί μια επιχείρηση από την πρώτη μέρα να αποκτήσει άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας. Περαιτέρω, προτείνεται το κάθε Ε.Π.Σ. να αφορά σε ένα ορυχείο, οπότε προκύπτουν τέσσερα (4) Ε.Π.Σ. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται οριακά μικρότερο αριθμό των απαιτούμενων μελετών και επομένως μικρότερο αριθμό απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων. Στο Σχέδιο Νόμου για τον εκσυγχρονισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, πρόκειται να υπάρξει συνολική ρύθμιση που θα αφορά: Στον ορισμό των Ζ.ΑΠ, στον καθορισμό διαδικασίας ειδικών συνεδριάσεων του ΚΕΣΥΠΟΘΑ (Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων) για την έκδοση Απόφασης Σύμφωνης Γνώμης, προκειμένου τα Ε.Π.Σ. να εγκριθούν με Προεδρικό Διάταγμα. Συγκεκριμένα, με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, το ΚΕΣΥΠΟΘΑ συνεδριάζει δύο φορές ετησίως. Προτείνεται οι συνεδριάσεις του ΚΕΣΥΠΟΘΑ να γίνονται εκτάκτως, κατά παρέκκλιση και κατά προτεραιότητα για τις μελέτες των Ε.Π.Σ., και εντός 15 ημερών από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού φακέλου να εκδίδεται Απόφαση Σύμφωνης Γνώμης, κατόπιν θετικής εισήγησης από τη Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού προς το ΚΕΣΥΠΟΘΑ. Ως προς την επιτάχυνση των διαδικασιών σε επίπεδο Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ (ΔΙΠΑ), προτείνεται η ΔΙΠΑ να τηρεί διακριτό πρωτόκολλο, με πλήρη καταγραφή όλων των θεμάτων που αφορούν σε γνωμοδοτήσεις, εισηγήσεις, εγκρίσεις, αδειοδοτήσεις, σύμφωνη γνώμη και αποφάσεις των επιμέρους μελετών στις Ζ.ΑΠ και να διεκπεραιώνονται με απόλυτη προτεραιότητα.»*

- 9 Συμπεριλαμβανομένων και των μη διασυνδεδεμένων νησιών
- 10 Η επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου κατέγραψε την παραγωγική δραστηριότητα, τις υποδομές, το ενεργειακό δυναμικό που μπορεί να αξιοποιηθεί τα επόμενα χρόνια, καθώς και τη διεθνή εμπειρία και τις ορθές πρακτικές που εφαρμόστηκαν σε περιοχές υπό ενεργειακή μετάβαση. Συνιστά λοιπόν μια χρήσιμη βάση για όλους όσοι έχουμε την ευθύνη κατάρτισης του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των περιοχών αυτών (Master Plan).
- 11 [Stakeholder Engagement Plan, Repurposing Land and Assets, Regional Economic Transition Strategy, Proposed Governance Arrangements, LURA Amytaio, Legal Analysis on Special Spatial Plan, Labor Market Diagnostic, Green Region Pathway, Governance Structure, Environmental Report, Focus Groups of subcontractors and PPC staff in the mining and power sectors.](#)
- 12 Η μελέτη χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω του έργου «A Just Transition for All: Preparing for a managed transition of coal-dependent regions in Western Macedonia, Greece».
- 13 Έργο της ΟΔΕ είναι η σύνταξη προδιαγραφών για την εκπόνηση των σχετικών μελετών χωροταξικού-πολεοδομικού σχεδιασμού με τα τεύχη δημοπράτησής τους, η μέριμνα σύνταξης της σχετικής προκήρυξης των προαναφερόμενων μελετών και η παρακολούθηση υλοποίησης των προαναφερόμενων μελετών καθώς και η αξιολόγηση, έλεγχος και έγκριση των ενδιάμεσων και τελικών παραδοτέων.
- 14 Έργο της ΟΔΕ είναι ο προσδιορισμός και η ανάλυση των προκλήσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού (ΨΜ) των περιοχών παρέμβασης του ΣΔΑΜ, η ανάλυση τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας του ΨΜ των περιοχών παρέμβασης του Σχεδίου σε συμμόρφωση με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που αφορά στις περιοχές μετάβασης, η μελέτη εναρμόνισης στρατηγικής και συμπληρωματικότητας των τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας του ΨΜ ΣΔΑΜ με τις στρατηγικές και οριζόντιες παρεμβάσεις της Βίβλου ΨΜ, ανά τομέα προτεραιότητας και στη λογική της δημιουργίας πρότυπου οικοσυστήματος ευφυών πόλεων / κοινοτήτων ή συστάδων αυτών, η ανάλυση συγκεκριμένου πλαισίου ΨΜ διακρίνοντας δύο πυλώνες παρεμβάσεων: Καινοτομίας και Δημόσιων Παρεμβάσεων, η διαμόρφωση προτάσεων προτεραιότητας και προγραμματισμού υλοποίησης παρεμβάσεων και, τέλος, η μέριμνα για την ωρίμανση παρεμβάσεων υψηλής προτεραιότητας με σκοπό την ένταξή τους στο Μεταβατικό Πρόγραμμα ΔΑΜ 2020-2023.
- 15 Έργο της ΟΔΕ είναι η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου εφαρμογής Κρατικών Ενισχύσεων στις λιγνιτικές περιοχές. Ειδικότερα: ο σχεδιασμός, η κατάρτιση και η τεκμηρίωση σχεδίου προ-κο-ινοποίησης (pre-notification) στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ Ανταγωνισμού) ενός Ειδικού Καθεστώτος Ενίσχυσης των επενδύσεων στις λιγνιτικές περιοχές, η υποστήριξη της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για τις Κρατικές Ενισχύσεις (ΚΕΜΚΕ, Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων) κατά τη διαδικασία της υποβολής και της διαβούλευσης προς έγκριση του ως άνω σχεδίου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, η κατάρτιση και η υποβολή προτάσεων προς τις αρμόδιες ελληνικές αρχές για τη διαμόρφωση των εθνικών θέσεων, στο πλαίσιο της διαβούλευσης της Επιτροπής αναφορικά με την τροποποίηση των Κατευθυντηρίων Γραμμών για τις Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα της περιόδου 2022-2027, η παρακολούθηση της εφαρμογής δράσεων κρατικών ενισχύσεων στις λιγνιτικές περιοχές, οι οποίες χρηματοδοτούνται ή πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από πόρους του ΠΔΕ και του Πράσινου Ταμείου και η διαχείριση προτάσεων ή ερωτημάτων που υποβάλλονται στη Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ για τα ανωτέρω θέματα.
- 16 Έργο της ΟΣΠ ΔΑΜ είναι ο συντονισμός και η διαμόρφωση του νέου Προγράμματος ΔΑΜ. Ειδικότερα η ΟΣΠ ΔΑΜ: καταρτίζει το Πρόγραμμα ΔΑΜ συνεργαζόμενη με τα όργανα κατάρτισης του ΕΣΠΑ 2021-2027, που λειτουργούν υπό τον συντονισμό του ΥΠΑΝΕΠ, συντονίζει και συμμετέχει σε όλες τις φάσεις και ενέργειες κατάρτισης του Προγράμματος, λαμβάνει υπόψη για τις εργασίες της τα σχετικά κείμενα Εθνικής Στρατηγικής, το σχέδιο του κειμένου του ΕΣΠΑ, τις κατευθύνσεις των Υπηρεσιών Συντονισμού του ΕΣΠΑ και τους Κανονισμούς της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, συνεργάζεται για την εκπόνηση του έργου της και μέχρι την τελική υποβολή του Προγράμματος με το ΥΠΑΝΕΠ / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ / Εθνική Αρχή Συντονισμού, που έχει την ευθύνη συντονισμού της όλης διαδικασίας και την τελική έγκριση υποβολής των Προγραμμάτων στη βάση της SFC, εισηγείται στον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής για την ανάθεση τυχόν εμπειρογνομosυνών ή/και μελετών υποστήριξης του συνολικού έργου και αξιοποιεί εισροές τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνομosυνών, εισηγείται στον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής προτάσεις ή/και εναλλακτικές σε θέματα σχεδιασμού του Προγράμματος (πχ εσωτερική «αρχιτεκτονική» του Προγράμματος, κατανομή πόρων, αναγκαίες θεσμικές, διοικητικές και οργανωτικές ρυθμίσεις, συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα κλπ) και διαπραγματεύεται του με τις υπηρεσίες της Ε.Ε., οργανώνει την εταιρική σχέση και διεξάγει τις διαδικασίες διαβούλευσης σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση και, τέλος, μεριμνά για τη διοργάνωση των αναγκαίων συνεδρίων, ημερίδων, θεματικών συναντήσεων.

- 17 Έργο της Επιτροπής είναι η διαμόρφωση στρατηγικής και πλαισίου ανάπτυξης ΟΠΥ στις λιγνιτικές περιοχές. Ειδικότερα: η επεξεργασία κριτηρίων και μεθοδολογίας, η αναλυτική καταγραφή των υφιστάμενων ενεργών δραστηριοτήτων ΟΠΥ στις περιοχές ενδιαφέροντος, η καταγραφή αναξιοποίητων αλλά τεκμηριωμένα υπαρκτών αποθεμάτων ΟΠΥ στις περιοχές ενδιαφέροντος και η κατάρτιση καταλόγου εξ' αυτών που δύνανται να αξιοποιηθούν σύμφωνα με τα σημερινά οικονομοτεχνικά δεδομένα, η κατάρτιση καταλόγου προτάσεων δευτερογενούς αξιοποίησης των ως άνω δραστηριοτήτων και η χωροταξική ένταξή τους στην περιοχή που θα χωροθετηθεί (π.χ. εργοστάσιο πληρωτικών, εργοστάσιο πλακιδίων, εργοστάσιο βελτιωτικών εδαφών με χρήση λιγνίτη κ.λ.π.), η δημιουργία προτύπων ένταξης των δραστηριοτήτων αυτών εντός των χωροθετημένων περιοχών χωρίς πρόσθετο παραστατικό πλην της πλήρωσης του προτύπου (περιβαλλοντικά και αδειοδοτικά standards, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία), η προκαταρκτική ανάλυση επιπτώσεων στην οικονομία, την απασχόληση και το περιβάλλον των ανωτέρω και ο προσδιορισμός κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων καθώς και η επεξεργασία αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων.
- 18 Έργο της Επιτροπής είναι η κατάρτιση του Σχεδίου Νόμου για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση. Ειδικότερα: η μελέτη των βέλτιστων νομοθετικών πρακτικών διεθνώς για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν από την απεξάρτηση Περιφερειών ή/και τομέων από βιομηχανικές διεργασίες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη χρήση λιγνίτη, η καταγραφή και η αξιολόγηση σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, των καταλληλότερων μέτρων για την επίτευξη της ταχείας και αποτελεσματικής υλοποίησης του ΣΔΑΜ, τη βέλτιστη αξιοποίηση των εδαφών, την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών, την προσέλκυση επενδύσεων και την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και, τέλος, η διαμόρφωση των αξόνων της δομής του Σχεδίου Νόμου, ως εξής: α) σύσταση των αρμοδίων διοικητικών οργάνων και η θέσπιση ειδικών κανόνων για την ταχεία διεκπεραίωση όλων των σχετικών με το ΣΔΑΜ, διαδικασιών, β) δημιουργία των πρόσφορων νομικών οντοτήτων, γ) ρύθμιση ζητημάτων όσον αφορά τις προς αποκατάσταση και αξιοποίηση εκτάσεις, δ) νομική αποτύπωση των πόρων και των κινήτρων και ε) πρόβλεψη ειδικών ρητρών για την εξασφάλιση του καθεστώτος της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.
- 19 Η Τεχνική Επιτροπή προβαίνει ενδεικτικά στην προκαταρκτική αξιολόγηση προτάσεων και σχεδίων, διατύπωση γνώμης και συστάσεων, καθώς και κάθε άλλη πρόσφορη ενέργεια. Στο αντικείμενο της Επιτροπής εντάσσονται ενδεικτικά οι κάτωθι ενέργειες: Επεξεργασία κριτηρίων και μεθοδολογίας προκαταρκτικής αξιολόγησης (pre-screening) προτάσεων και σχεδίων στις υπό μετάβαση Περιφέρειες/περιοχές, Εκπόνηση εγχειρίδιου προκαταρκτικής αξιολόγησης προτάσεων και σχεδίων, Προκαταρκτική αξιολόγηση προτάσεων και σχεδίων που τίθενται υπόψη της Συντονιστικής Επιτροπής από διάφορους φορείς, Προκαταρκτική ανάλυση επιπτώσεων στην οικονομία, την απασχόληση, την ενέργεια και το περιβάλλον των ως άνω προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων και Αξιολόγηση προτάσεων για την αξιοποίηση εργαλείων Τεχνικής Βοήθειας των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνών Οργανισμών, με σκοπό την ανάπτυξη ώριμων και βιώσιμων επενδυτικών έργων στις υπό μετάβαση Περιφέρειες/περιοχές.
- 20 COM (2018) 375 final, 29.05.2018
- 21 Καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
- 22 Με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
- 23 Κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών,
- 24 Υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- 25 Βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες
- 26 COM (2020) 23 final, 14.01.2020
- 27 COM (2020) 22 final, 14.01.2020
- 28 COM (2020) 460 final, 28.05.2020
- 29 (1) Πρόγραμμα «Εξοικονομώ-Αυτονομώ» το οποίο στοχεύει στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας, προβλέποντας προσαύξηση του βασικού ποσοστού επιχορήγησης κατά 10% στις λιγνιτικές περιοχές, (2) [νόμος για την ηλεκτροκίνηση](#) (ν. 4710/2020, ΦΕΚ Α'142 / 23.7.2020) στον οποίο προβλέπονται κίνητρα για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης με ενισχυμένους συντελεστές στις λιγνιτικές περιοχές και τίθενται τα θεμέλια για σχετικές επενδύσεις τοπικά, (3) επιτάχυνση έργων ΑΠΕ: με [Απόφαση](#) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 940/29.3.2020) προβλέπεται ειδικός κατάλογος προτεραιότητας στην αξιολόγηση και χορήγηση προσφορών σύνδεσης για έργα ΑΠΕ στις λιγνιτικές περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η από την 1.9.2020 έναρξη λειτουργίας γραφείου ΑΠΕ του

Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. στην Κοζάνη.

- 30 Αντικείμενο του έργου είναι η παροχή τεχνικής υποστήριξης προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία του Παρατηρητηρίου). Η υποστήριξη θα περιλαμβάνει α) προγραμματισμό απαιτήσεων έργου και ροής εργασιών, β) μελέτη ανάλυσης κινδύνου ΣΔΑΜ και Εδαφικών Σχεδίων, με αδρομερές σχέδιο αντιμετώπισης κινδύνων, γ) αρχικό προσδιορισμό συστήματος δεικτών, το οποίο θα συνδέεται άμεσα με τους στόχους του ΣΔΑΜ και των Εδαφικών Σχεδίων, δ) Ανάπτυξη μηχανισμού διαπίστωσης και αποτίμησης των κινδύνων άμεσα συνδεδεμένου με το σύστημα δεικτών και τους στόχους επίτευξης της δίκαιης μετάβασης, ε) αρχική αποτίμηση των απαιτούμενων δεδομένων ώστε να προκύψει η διαθεσιμότητά τους από υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα και η ανάγκη άντλησής τους με λοιπά εργαλεία (π.χ. έρευνες πεδίου), στ) προσδιορισμός του είδους της έρευνας πεδίου βάσει των υπολειπόμενων απαιτούμενων στοιχείων, ζ) πιθανή οργανωτική δομή, αρμοδιότητες και αναγκαίοι πόροι για τη λειτουργία Παρατηρητηρίου, η) ανάλυση της λειτουργίας του έργου εφαρμόζοντας αρχές σχεδιασμού της διαχείρισης έργων (project management) και προσδιορίζοντας παραδοτέα, χρόνο παράδοσης, εκτίμηση ανθρωποχρόνου και λοιπών παραμέτρων που επηρεάζουν το κόστος, θ) μηχανισμό διακυβέρνησης, διαδικασίες εργασίας, κ.ά. και ι) τεχνικές προδιαγραφές για την πρόσληψη αναδόχου που θα λειτουργήσει το Παρατηρητήριο.
- 31 (1) Προώθηση της Απασχόλησης των Ανέργων και των Αυτοαπασχολούμενων, καθώς και της Προσαρμοστικότητας των Εργαζομένων και των Επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης εκπαιδευτικών υποδομών. (2) Αντιμετώπιση των Κοινωνικών Επιπτώσεων και Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής. (3) Προετοιμασία της Οικονομικής και Παραγωγικής Διαφοροποίησης, συμπεριλαμβανομένου του Πρωτογενούς Τομέα. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και προσέλκυση Επενδύσεων. (4) Αναδιάρθρωση της Ενεργειακής Ταυτότητας και Εξορθολογισμός της Αξιοποίησης και Χρήσης των Περιβαλλοντικών Πόρων. (5) Προώθηση της Αστικής Αναζωογόνησης και της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας. (6) Επιστημονική και Τεχνική Στήριξη, Ωρίμανση Δράσεων.
- 32 Τα σχόλια βαθμολογήθηκαν σε κλίμακα 1-4. Πρώτα υπολογίστηκε ο σταθμισμένος μέσος όρος των τριών πρώτων κριτηρίων και μετά συνυπολογίστηκε μεσοσταθμικά και το τέταρτο κριτήριο ώστε να προκύψει η τελική βαθμολογία. Τα σχόλια που συγκέντρωσαν αρχική βαθμολογία ≥ 1.4 ή/και συνολική βαθμολογία ≥ 1.9 .
- 33 Κανονιστικές προϋποθέσεις Εδαφικών Σχεδίων: να παρέχουν μια συνοπτική περιγραφή της διαδικασίας μετάβασης έως το 2030, σύμφωνα με τα Εθνικά Σχέδια για την Ενέργεια και το Κλίμα, στη συνέχεια, να προσδιορίζουν τα εδάφη, στα οποία θα πρέπει να επικεντρώνεται η στήριξη του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, έχοντας υπόψη ότι οι πόροι θα πρέπει να διατίθενται σε εδάφη με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ακολούθως, να προσδιορίζουν για καθένα από τα εδάφη αυτά τις κοινωνικές, τις οικονομικές και τις περιβαλλοντικές προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν, καθώς και να παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης, ανάλογα με την περίπτωση, και τέλος, να περιγράφουν τις ειδικές δράσεις για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, ιδίως όσον αφορά στην μετατροπή ή στο κλείσιμο εγκαταστάσεων που σχετίζονται με την παραγωγή ορυκτών καυσίμων ή και με άλλες δραστηριότητες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες θα πρέπει να λάβουν στήριξη.
- 34 Ο χαρακτηρισμός γίνεται μετά από ανάλυση σε οικονομικό επίπεδο, σε επίπεδο απασχόλησης και σε επίπεδο ενεργειακού εφοδιασμού.
- 35 Ανάλυση σε επίπεδο στρατηγικής, βασικών χαρακτηριστικών πχ προσδοκώμενα αποτελέσματα, τελικοί δικαιούχοι, επιλέξιμες δαπάνες και χρηματοδότησης πχ είδος στήριξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο από όπου θα ληφθεί η χρηματοδότηση, δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων.
- 36 α) οργανωτική δομή, β) λήψη αποφάσεων και γ) παρακολούθηση της προόδου και συντονισμός του έργου
- 37 Η διαδικασία αναπτύχθηκε σε 5 στάδια: α) σχεδιασμός και προγραμματισμός, β) διαχείριση, γ) χρηματοδότηση, δ) υλοποίηση και ε) επικοινωνία, ενώ παράλληλα ορίστηκαν οι βασικές απαραίτητες δράσεις
- 38 Μεθοδολογία RACI: Responsible, Accountable, Consultive, Informed
- 39 Δείκτες Επιχειρησιακού Προγράμματος, που καλύπτουν και τομείς του μη συγχρηματοδοτούμενου, και Δείκτες Διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της λειτουργίας του μοντέλου διακυβέρνησης ΔΑΜ